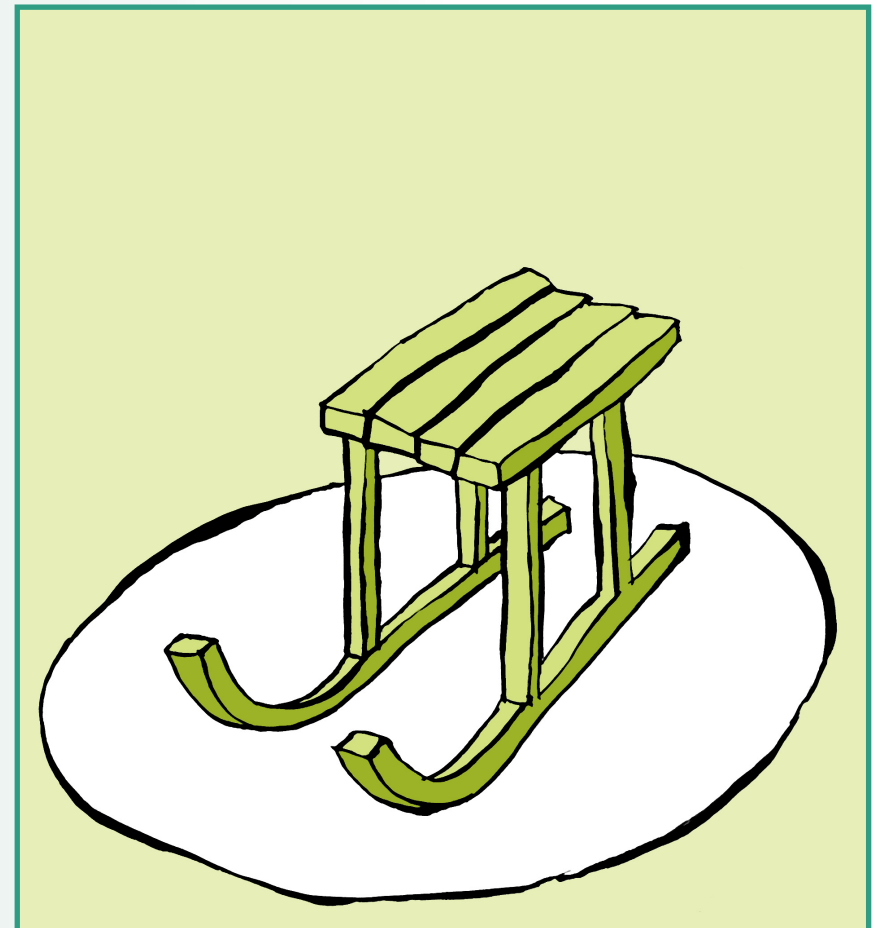

KÖRÖN KÍVÜL, KÖRÖN BELÜL II.

A modul szerzője: Schüttler Vera

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

B 4. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Csoportjáték I.					
A	A tanár utasítására a gyerekeknek úgy kell elhelyezkedniük a teremben, hogy mindenki mindenkire lásson. Rá kell jönniük, hogy ez csak úgy hajtható végre, ha kört alkotnak. 3 perc	Egymásra figyelés Kreativitás	Egész osztály együtt		
B	A gyerekek kört alkotnak, a tanár vagy egy gyerek azt mondja: álljon be a körbe az, akinek van testvére, kutyája, tud biciklizni stb.. 3 perc	Aktív figyelem Önismeret	Egész osztály együtt – Álljon be a körbe!		
I/b Csoportjáték II.					
A	A gyerekek a kapujátékot játsszák. 5 perc	Egymásra figyelés Empátia Metakommunikáció	Egész osztály együtt – játék		P1 (Kapujáték)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A gyerekek a „Keveredj, állj meg, csoportosulj!” játékot játsszák. A játék több körben játszható, a tanár felhívja a gyerekek figyelmét, hogy minden csoportalakításkor figyelniük kell arra, hogy azok a gyerekek, akik az előző körben csoport nélkül maradtak, a következőben biztosan bekerüljenek valamelyik csoportba. 5 perc	Egymásra figyelés Együttműködés	Kooperatív tanulás – Keveredj, állj meg, csoportosulj!		
I/c Csoportalakítás					
A	A tanulók a Keveredj, állj meg, csoportosulj! kooperatív módszer szerint csoportot alakítanak. 3 perc	Együttműködés	Kooperatív tanulás – Keveredj, állj meg, csoportosulj!		
II. Az új tartalom feldolgoása					
II/a Mi van a képen?					
A	A csoportok a három kép közül kiválasztanak egyet-egyét. Megbeszélik, milyen helyzetet ábrázol az általuk választott kép, majd összegyűjtik és leírják, milyen érzései, gondolatai lehetnek a kép szereplőinek a képen látható helyzetben. 10 perc	Empátia Egymásra figyelés Együttműködés Érzések megfogalmazása	Kooperatív tanulás – szóforgó, majd ke- rekasztal	D1 (Három szitu- áció képen) Papír, ceruza	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	Mindegyik csoport véletlenszerűen kap egy képet. A tanulók megnézik a képet, és kitalálják, milyen jelenet játszódhatott le a képen látható személyek között a kép elkészülte előtt. A csoportok felkészülnek a jelenet előadására. A tanár felhívja a gyerekek figyelmét, hogy jelenetüket a fotón látható képpel zárják. 10 perc	Empátia Kreativitás Alkotóképesség	Csoportmunka – dráma	D1 (Három szituáció képen)	
C	A csoportok választanak egy képet, majd olyan párbeszédet írnak, amely szerintük a képen látható személyek között zajlott le. A párbeszéd elkészülte után kiválasztják a szereplők egy-egy kulcsmondatát. 10 perc	Empátia Együttműködés Írásbeli szövegalkotás Lényegkiemelés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D1 (Három szituáció képen) Papír, ceruza	
II/b Mi így gondoljuk. Ti hogyan?					
A	Az azonos képpel dolgozó csoportok kicserélik egymás között a képpel kapcsolatos gondolataikat. A csoportok felolvassák az általuk összegyűjtött érzéseket, gondolatokat, a többiek pedig kitalálják, melyik szereplővel kapcsolatosak a leírtak. Majd közös listát készítenek. 10 perc	Figyelem Aktív hallgatás Együttműködés	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Csomagolópapír, filctoll	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok egyenként bemutatják elkészült jeleneteiket, a többiek kitalálják, melyik kép ihlette a jelenetet. 10 perc	Figyelem Tolerancia Gondolkodás	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
C	A csoportok felolvassák a párbeszédéből korábban kiválasztott kulcsmondatokat. A többiek kitalálják, melyik mondat kitől származhat. Ezt követően mindegyik csoport felolvassa az általa írt teljes párbeszédet. 10 perc	Figyelem Aktív hallgatás Tolerancia Gondolkodás	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
II/c Megbeszélés					
A	A csoportok beszámolnak arról, hogyan érezték magukat az előző feladatban, mi segítette, illetve nehezítette a feladatok megoldását. 6 perc	Saját érzések megfogalmazása Önreflexió	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
II/d Megoldáskeresés					
A	A csoportok megbeszélik, hogy a kép szereplői közül ki és hogyan tudná megváltoztatni a kialakult helyzetet, majd összegyűjtik és leírják, mi mindent tudnának javasolni az általuk választott szereplőnek, hogy a helyzet megoldódjon. 10 perc	Konfliktuskezelés Véleményalkotás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Papír, ceruza	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok kitalálják jeleneteik befejezését úgy, hogy a történet az összes szereplő megalégedésére szolgáljon. Rövid felkészülés után bemutatják a jelenetet. 10 perc	Empátia Konfliktuskezelés	Csoportmunka – dráma		
C	A csoportok egy általuk választott szereplő szem­szögéből írják meg, hogyan képzelik a kialakult helyzet megoldását. 10 perc	Empátia Konfliktuskezelés Kreativitás Írásbeli szövegalkotás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Papír, ceruza	
II/e Megbeszélés					
A	A csoportok beszámolnak egymásnak arról, hogy kinek és milyen jó tanácsokat gyűjtöttek össze. 8 perc	Figyelem Aktív hallgatás	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
B	A csoportok megbeszélik egymással, hogy nekik melyik befejezés tetszett a legjobban és miért. 8 perc	Véleményalkotás Kommunikáció	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
C	A csoportok felolvassák egymásnak a fogalmazásokat. 8 perc	Figyelem Aktív hallgatás	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
II/f A két szánkó					
A	A tanár felolvassa a történetet. 8 perc	Figyelmes hallgatás Szövegértés	Frontális osztály­munka – tanári be­mutatás		P2 (Fekete Ist­ván: <i>A két szánkó</i>)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A gyerekek önállóan elolvassák a történetet. 8 perc	Önálló szövegértés	Önálló munka – olvasás	D2 (Fekete István: <i>A két számkó</i>)	
II/g Véleményalkotás, állítások megfogalmazása					
A	A történettel kapcsolatos állítások közül a csoportok – a módszer szabályai szerint – kiválasztják azokat, amelyekkel egyetértenek, majd választásaikat indokolják. 10 perc	Véleményalkotás Vitakészség	Kooperatív tanulás – ablak	D3 (Állítások) Ablakrajz	
B	A csoportok kialakított véleményük alapján befejezik a történettel kapcsolatos állításokat. 10 perc	Véleményalkotás Vitakészség Kreativitás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D4 (Befejezetlen állítások)	
C	A csoportok igaz állításokat fogalmaznak meg írásban a történet fő- és mellékszereplőinek a kapcsolatáról. 10 perc	Véleményalkotás Vitakészség Kreativitás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Papír, ceruza	
II/h Megbeszélés					
A	A csoportok bemutatják egymásnak a megoldásokat. 5 perc	Figyelem Aktív hallgatás	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Összefoglalás					
A	A tanulók elmesélik egymásnak a foglalkozáson feldolgozott helyzetekhez hasonló saját élményeiket. 12 perc	Egymásra figyelés Empátia Tolerancia Önismeret	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
B	A tanulók olyan lehetséges szituációkat gyűjtjenek, amelyekben a barátok választási helyzetbe kerülhetnek, és el kell dönteniük, hogy a barátot, a barátságot vagy valami mászt választanak. 12 perc	Egymásra figyelés Empátia Tolerancia	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
III/b Értékelés					
A	A csoportok értékelik magukat abból a szempontból, hogy milyen mértékben sikerült együttműködniük a foglalkozáson. 8 perc	Önértékelés	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
B	A tanulók értékelik magukat abból a szempontból, hogy milyen mértékben vettek részt a csoport munkájában. 8 perc	Önértékelés Önreflexió	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		

MELLÉKLETEK

P1 – Kapujáték

A gyerekek kört alkotnak, és megfogják egymás kezét, egyvalaki kimegy közülük. A bent maradók megbeszélik, melyik egymás melletti két gyerek alkotja majd a kaput. A kívül lévő bejön a körbe, és igyekszik megkeresni a kaput a többiek tekintete alapján. A kaput alkotó gyerekek hívogatóan néznek rá, a többiek tekintete elutasító. A tanárnak tudatosítania kell a gyerekekben, hogy csak a tekintetükkel üzenhetnek, más kommunikatív eszközt nem használhatnak. A játék több körben játszható.

P2 – Fekete István: A két szánkó

... Esett a hó akkor két napig, és két nap alatt elkészült az új gólyalábú szánkó. Olyan lett, mintha egy fejőszék alá talpakat vertek volna. De az istállóban nagyon kényelmes ülés esett rajta.

– Remek! – mondtam.

– Az! – helyeselt az öreg. – Ha ezen ki nem töri a nyakát, akkor már az életben nem töri ki. (...)

Én tehát két szánkóval vonultam ki ebéd után ispánék kertje mögé, ahol kellően ki volt síkosítva a domboldal, és messziről hallatszott a gyerekek visongása.

Megérkeztem először csendes közbámulatot és később – be kell vallanom – közderűtséget keltett.

– Ki csinálta ezt a rondaságot? – kérdezte Ödön, mire Berta Jancsi azonnal mellém állt, mert Jancsi mindig és mindenütt az ellenzéket képviselte.

– Az igaz, hogy nem szánkó – mondtam –, hanem fakutya, de majd meglátjátok, röppöl, mint a szél. Na, eredj Pista!

Ezek után nyeregbe ültem, és noszogatva kissé a fakutyát, valóban repültünk. A keskeny rövid talpak azonnal direktbe lendültek, és már a diadal sustorgott a fülem mellett a szédítő rohanásban,

mikor a szánkó egyszerűen kiment alólam, de külön is elég gyorsan leértünk.

– Meg kell szokni – mondtam, és megkerestem a kabátgombjaimat, amelyek lemaradtak a „repülésben”...

De hát nem lehetett azt a furfangos szerszámot megszokni, és mikor már tizedszer is hason érkeztem célba, szégyen ide, szégyen oda, átültem a régi szánkóra, amely megtűrt magán a „fakutyát” pedig félrelöktem.

– Megpróbálhatom, Pista?

Ezt Péter kérdezte, aki jó barátom volt, talán a legszegényebb gyerek a faluban. (...)

– Szívesen, Péter, de úgy jársz, mint én.

– Megpróbálom.

Az első lemenetel neki sem sikerült, de a másodiknál már nyeregben maradt, és azután egyre jobban, egyre gyorsabban és biztosabban repült a szánkó át a völgyön, és még a túloldali dombra is messze felfutott.

– Csoda! – mondta Berta Jancsi. – Persze, érteni kell hozzá.... Látad Pétert? Nem úgy ül rajta, mint a macska a köcsögszárítón...

Ettől egy kis irigység kezdett felhőzni bennem.

– Add ide, Péter, azt a szánkót, majd én megmutatom...

– Lemehetek addig a másikkal?

– Nem! Várj...

Az irigység már komiszágba csapott át bennem, az a kecskelábú szánkó szinte megbokrosodott alattam. Ment az erre, ment az arra, néha megbillent, mintha le akarna vetni, végül rászaladt valami vakondtúrásra, amin nem volt hó, lefékezett, s én, mint a hulló csillag...

Csúnyán megütöttem magam, s a keserű irigy harag úgy előntött, hogy szinte fuldokoltam.

Pórázra vettem a két szánkót.

– Hazamegyek...

– Nem hagynád itt az egyiket? – kérdezte Péter szerényen.

– Nem!

Elindultam hazafelé, fuldokolva a méregtől, megalázottságtól, nem tudom én, még mitől, a két szán úgy kalimpált utánam, mint a rossz lelkiismeret.

Késő délután volt már. Fázni kezdtem, egyre lassabban mentem. Gondolataim fáradtan tisztultak, a szívem hidegen vergődött, aztán nem éreztem semmi mást, csak nagy szomorúságot és szégyenkezést, hogy ostobán és gonosz eszeveszettséggel megbántottam szegény barátom. Megálltam. (...)

És ekkor letértem az útról, ami hazafelé vezetett. Letértem, pedig semmi akarat nem volt bennem, hogy máshova menjek, mint haza, csak akkor, amikor Péterék kertjében húztam már a két szánkót, amelyek most már úgy jöttek utánam, mint két jól nevelt kutya.

A pitvarban senki, a konyhában sötétség.

– Rozi néni?

– Te vagy az, Pista? Gyújtom a lámpát.

A lámpa fellobbant, a fény a fehér falakról lassan lecsúszott a földre. Ott álltam, kezemben az egyik póráz, s mögöttem a megszelídült fakutya.

– A szánkót is behoztad?

– Be, Rozi néni, be... mert ezt a szánkót én Péternek adom... karácsonyra.

(A múlhatatlan gyerekkor Szerk.: László Gyula. Móra Könyvkiadó. Budapest, 1983, 63–65. o.)